

Piet Boer: 'De koe moet zichtbaar blijven in het Nederlandse landschap'

Meer melk, minder input

Melkveehouders moeten meer melk produceren, met minder input. Daarnaast moeten ze beter produceren: voor milieu en maatschappij. Dat was de uiteindelijke boodschap van het symposium 'Limits to produce'.

tekst **Ivonne Stienezen**

Martin Scholten:
'21e eeuw is de
eeuw van de
melkrevolutie'

Piet Boer:
'Boeren met
grond mogen
groeien'

Roald van Noort:
'Aantal koeien
in Nederland kan
verdubbelen'

De Wageningse studievereniging RFS (Rundvee Fokkerij Studieclub) vierde op 25 maart haar dertigjarig bestaan met een symposium onder de titel 'Limits to produce'. De club wist gerenommeerde sprekers te strikken en opende met een videoboodschap van oud-minister Gerrit Braks, die terugkeek op het tijdperk van de melkquotering. 'Het is een zegening dat we dit instrument hebben gehad. Het heeft ervoor gezorgd dat de sector zo sterk en efficiënt is geworden als die nu is', stelt Braks. Nu het einde van het melkquotum als belangrijkste productielimiet in zicht is, is het tijd om vooruit te kijken welke nieuwe productielimieten melkveehouders tegenkomen, aldus de symposium-

commissie. De overige sprekers en discussiepanelleden lieten daarom hun licht schijnen op het thema: 'Limits to produce'.

Vee nooit vervangen

Martin Scholten, directeur van de Animal Sciences Group van Wageningen UR, beet het spits af. Hij gaf het thema direct een toevoeging: limits to produce more. De vraag naar dierlijke eiwitten groeit wereldwijd, dus de wereld kan volgens hem meer melk aan. 'Voor ons is het een belangrijke vraag hoe we meer kunnen produceren. Maar daarbij is het belangrijk minder effect op onze omgeving te hebben, dus met minder grond, met minder afval.' Beter en efficiënter produceren is volgens hem de oplossing.

'Vee is efficiënt in het omzetten van laagwaardige biomassa naar hoogwaardige biomassa. Alternatieven voor dierlijk eiwit zullen het vee daarom nooit vervangen.'

De twintigste eeuw was de eeuw waarin de productie van het graan werd geoptimaliseerd: de groene revolutie. De eenentwintigste eeuw wordt volgens Scholten de eeuw van de witte revolutie, een melkrevolutie. 'Het gaat om onze koeien,' vervolgt Scholten. 'Een belangrijke vraag daarbij: hoe zorg je ervoor dat de koe de meest waardevolle melk produceert. Daarin is genetica van de koe heel belangrijk, maar we moeten ook op zoek naar de voeding die dat realiseert. Ik zie op onderzoeksgebied dus een kruisbestuiving tus-

sen dieronderzoekers en voeronderzoekers. Daarbij moeten we ons ook afvragen of we het beste voer voor de koe maken of de beste koe voor het voer. In de toekomst is het goed denkbaar dat er een schaarste komt aan bepaalde grondstoffen, zodat we moeten overstappen op andere grondstoffen voor de voeders, waar de koeien dan ook weer de meest waardevolle melk van moeten maken.' Als grootste uitdagingen voor de melkveesector, maar ook voor de Wageningse onderzoekers ziet Scholten efficiënt landgebruik, gezonde veehouderij, verhogen van de levensproductie, mestverwerking en alternatieve voedermiddelen voor het vee.

Wereld voeden

Ook Piet Boer, voorzitter van FrieslandCampina, ziet de eenentwintigste eeuw als de eeuw van de zuivel. 'We hebben een mooi vak omdat we kunnen bijdragen aan het voeden van de mensen over de hele wereld. Melk is een belangrijke eiwitbron.' Boer stelt dat Nederland een goed land is voor melkproductie. 'We hebben een prima klimaat, een goede infrastructuur en veel kennis. Kortom: we zijn goed ingericht voor een efficiënte melkproductie. Een productie die kan groeien. De hoeveelheid fosfaat die we mogen produceren met de totale veehouderijsector is een belangrijke limiet. Maar daar zit nu nog ruimte. Wie er dan mogen groeien? Dat zijn wat ons betreft de boeren met grond. En natuurlijk moet die groei gebeuren met maatschappelijke acceptatie, een andere belangrijke limiet, anders is er geen rendement mogelijk.'

Boer wil de koe in de wei op een voetstuk plaatsen. De koe maakt melk van Nederlands gras, dat beeld spreekt hem. 'De koe moet wel zichtbaar blijven in het landschap.' Bovendien vindt hij dat er nog veel winst is te behalen op het weidegebied. 'Het is toch veel handiger om je eigen gras als eiwitbron te gebruiken dan het eiwit uit het buitenland te halen?'

Koeien verdubbelen

Na de pauze liet het discussiepanel zijn licht schijnen over het thema. Jan-Dirk van Mourik van Lely stelde dat arbeid wereldwijd de beperkende factor wordt in de melkproductie. Door een gebrek aan gekwalificeerd personeel zijn er straks 'geen mensen om de melk te melken'. Hij denkt zelfs dat de uitstroom van medewerkers niet wordt gecompenseerd door de instroom van automatisering. 'Zeker als het straks economisch weer wat beter gaat, willen arbeiders geen koeien aansluiten.'

Roald van Noort, directievoorzitter van CRV, ziet nauwelijks beperkende factoren in Nederland, behalve het fosfaatplafond. Als dat plafond van tafel is, kan de sector volgens hem verdubbelen: 'In mijn visie raffineren we de mest en exporteren we de mineralen naar Oost-Europa. Daar verbouwen we ook het ruwvoer voor onze koeien. Dan kunnen we in Nederland het dubbele aantal koeien houden, los van het feit dat ze door betere genetika ook nog eens efficiënter produceren.' Melkveehouders moeten volgens Van Noort energie winnen uit mest. 'Veehouders van de toekomst zijn energieproducenten. Daarvoor is het wel nodig dat ze het groene gas rechtstreeks op het gasnet leveren in plaats van 40 procent energie te verspillen door het om te zetten in groene stroom.' Ook Van Noort pleit voor meer en betere productie met minder input. |

Gerrit Knoef, melkveehouder te Borne:

'Een bruidskoe meegeven aan je dochter die trouwt, dat is hier in de buurt een heel oud gebruik. Een dat wil ik graag in stand houden. Ook vind ik het gewoon heel mooi. En ik denk dat het goed is voor het boerenimago. Zo komen we als boeren weer eens positief in het nieuws in plaats van altijd negatief.' (LI)

Gerben de Jong, hoofd Animal Evaluation Unit CRV:

'Na de afschaffing van het melkquotum gaan boeren hun stalcapaciteit optimaal benutten en koeien minder snel afvoeren. Dat leidt tot een langere levensduur van minimaal een half jaar. Dat betekent een stijging van 5000 kilo melk levensproductie.' (NO)

Catrinus Deinum, melkveehouder te Veenwouden:

'Ons concept is gericht op duurzaamheid. De koeien liggen op waterbedden. Ze gaan niet staan omdat ze drukpuntpijn hebben, maar gewoon omdat ze willen lopen of het voer opzoeken. Een koe kan nooit te veel comfort hebben.' (NO)

Willem-Jan van Alphen, melkveehouder te Boxtel:

'Er is meer te verdienen met een optimale productie dan met een maximale productie.' (NO)

René Jacobs, melkveehouder te Nuth:

'Ik focus op gezondheidskenmerken. Ik wil koeien fokken die tegen een stootje kunnen,

lang meegaan en de melk vlot laten schieten. Want gezonde koeien en een hoge melksnelheid verbeteren de arbeidsproductiviteit.' (Bo)

Anton Vermunt, melkveehouder te Veendam:

'Ik was de laatste jaren het arbeidsplezier een beetje kwijtgeraakt. Dat heb ik met weidegang weer teruggevonden. We hebben echt genoten van het weideseizoen. Ik ben een liefhebber die kan genieten van een mooi koppel koeien, dat lekker produceert. Daarom past weidegang goed bij mij.' (mk)

Lizanne Schipper, eigenaar uitvaartbedrijf:

'Ik ben heel los met geld. Vooral kleren koop ik nogal impulsief. Laatst heb ik voor 200 euro laarzen van koeienvacht gekocht. De vraag is alleen: wanneer kunnen ze aan? Voor mijn werk zijn ze toch wat te opvallend.' (Ev)

Herko Jansen, melkveehouder te Nijelamer:

'Met koeien die lang meegaan is altijd geld te verdienen. Het is maatschappelijk ook wenselijk dat koeien niet snel opbranden.' (Bo)

Roel Veerkamp, coördinator GES:

'Mee door de genetische vooruitgang op basis van DNA-selectie zal een in 2025 geboren koe 600 dagen langer produceren dan de koe van nu.' (NO)

Frans Jan ter Beek, melkveehouder te Muiden:

'We doen weinig om onze koeien mak te krijgen. Goed verzorgen en netjes behandelen. Die makheid is ook ideaal bij de da-

gelijke werkzaamheden. Dat ik een koe gelijk kan pakken is beter dan wanneer ik er achteraan moet rennen. Beter voor koe en boer.' (NO)

Aalt Dijkhuizen, voormalig bestuursvoorzitter Wageningen UR:

'Ik ben geboren op een melkveehouderij met 36 koeien. De 200 koeien die de zoon van mijn broer er nu heeft, staan er beter bij. Die van mijn vader waren aangeliënd, in een veel stoffiger stal.' (Ow)

Kees Romijn, voorzitter vakgroep Melkveehouderij LTO:

'Onze overheid maakt zich onvoldoende druk om de aanpak van bedrijfsgebonden ziekten als ibr en bvd, terwijl we ooit vooroplepen.' (Bo)

Kees Gorter, voorzitter raad van commissarissen CRV:

'Als we niet meer zorgen voor een goed fokprogramma, voldoen we dan nog wel aan de verwachtingen van onze leden? Nee, want op het boerenfront blijft die goede genetika natuurlijk heel belangrijk.' (Cm)

Marije Knoef, pas getrouwde melkveehouder te Saasveld:

'Ik weet nog niet of we zelf de traditie in stand houden, maar dat ik een bruidskoe kreeg, vonden mijn man en ik allebei heel speciaal. Het is niet zomaar wat, het is echt een heel bijzonder cadeau.' (LI)

Bronnen: Landleven (LI), Nieuwe Oogst (NO), Boerderij (Bo), melk (mk), Elsevier (Ev), One World (Ow), CRV-magazine (Cm)